

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
імені В. М. КОРЕЦЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту держави і права
імені В.М. Корецького НАН України
академік НАН України
В. Скрипнюк

«» 2026 р.

**ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ПІДГОТОВКИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ (Phd)
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D4 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ**

Розглянуто та затверджено
На засіданні Вченої ради Інституту
«28» квітня 2026 року
протокол №6

Київ – 2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму додаткового вступного випробування розроблено для вступників, які вступають до аспірантури Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста).

Вступник до аспірантури повинен продемонструвати достатній рівень теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей з Публічного управління та адміністрування для успішного оволодіння освітньо-науковою програмою підготовки здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності D4 Публічне управління та адміністрування.

Додатковий вступний іспит проводиться в усній формі за екзаменаційними білетами, кожний з яких складається з двох питань. Оцінювання додаткового вступного випробування відбувається за двобальною шкалою: «зараховано»/ «не зараховано». У тому випадку, коли за додаткове вступне випробування вступник отримав оцінку «не зараховано», він не допускається до наступного вступного випробування і позбавляється права брати участь у конкурсі.

Критерії оцінювання:

Зараховано: вступник демонструє системне розуміння понятійно-категоріального апарату, основних теорій і закономірностей у сфері публічного управління та адміністрування; відповіді на питання білета та додаткові запитання є логічними, послідовними та обґрунтованими; вступник уміє наводити приклади з практики та володіє навичками аналізу суспільно-політичних і правових процесів; демонструється високий рівень культури мовлення, методична грамотність та здатність до фахової дискусії.

Не зараховано: вступник виявляє незнання або викривлене розуміння базових понять і принципів спеціальності, відповіді мають фрагментарний або безсистемний характер; вступник не може обґрунтувати власну позицію, ухиляється від відповідей на поставлені запитання або демонструє критично низький рівень володіння матеріалом.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ДО ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Тема 1. Теоретико-методологічні засади публічного управління та адміністрування.

Поняття, сутність та основні характеристики публічного управління та адміністрування. Еволюція теорії публічного управління: основні наукові підходи та концепції. Співвідношення понять «публічне управління», «публічне адміністрування», «державне управління» та «врядування». Об'єкт, суб'єкт, предмет і функції публічного управління та адміністрування. Принципи публічного управління та адміністрування. Методологічні підходи до дослідження публічного управління та адміністрування. Методи публічного управління та адміністрування: сутність, класифікація та особливості застосування. Механізми публічного управління та адміністрування та їх структурні елементи. Публічне управління як процес прийняття та реалізації управлінських рішень. Сучасні концепції публічного управління: New Public Management, Good Governance, New Public Governance та Public Value. Взаємодія держави, бізнесу та громадянського суспільства у системі публічного управління.

Тема 2. Інституційні засади публічної влади в Україні.

Поняття та сутність публічної влади в Україні. Конституційні засади організації та функціонування публічної влади. Система органів державної влади України та принципи її побудови. Законодавча, виконавча та судова влада: повноваження і механізми взаємодії. Інститут Президента України в системі публічної влади. Система органів виконавчої влади та особливості їх функціонування. Місцеве самоврядування як складова системи публічної влади. Розподіл повноважень між органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Механізми взаємодії державної влади, місцевого самоврядування та громадянського суспільства. Інституційні механізми забезпечення законності, підзвітності та відповідальності публічної влади. Проблеми інституційної спроможності органів публічної влади в Україні. Сучасні напрями модернізації та інституційного розвитку публічної влади в Україні.

Тема 3. Виконавча влада та державне регулювання.

Поняття, сутність та основні ознаки виконавчої влади. Місце виконавчої влади в системі публічної влади України. Конституційно-правові засади організації та функціонування виконавчої влади. Система органів виконавчої влади в Україні та принципи її побудови. Кабінет Міністрів України: статус, повноваження та основні напрями діяльності. Центральні органи виконавчої влади: види, функції та особливості діяльності. Місцеві органи виконавчої влади та їх взаємодія з органами місцевого самоврядування. Поняття, принципи та основні форми державного регулювання. Методи та інструменти державного регулювання суспільних і соціально-економічних процесів. Взаємодія органів

виконавчої влади з громадянами, бізнесом та інститутами громадянського суспільства. Проблеми централізації та децентралізації у системі виконавчої влади.

Тема 4. Регіональне управління та місцеве самоврядування.

Поняття, сутність та принципи регіонального управління. Регіон як об'єкт публічного управління: соціально-економічні та територіальні особливості. Система органів регіонального управління в Україні. Повноваження та функції місцевих органів виконавчої влади на регіональному рівні. Поняття, принципи та конституційні засади місцевого самоврядування. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Система органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Повноваження органів місцевого самоврядування та механізми їх реалізації. Взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування. Фінансово-економічні засади місцевого самоврядування та формування місцевих бюджетів. Децентралізація та адміністративно-територіальна реформа в Україні. Механізми залучення громадян до управління розвитком територій. Регіональна політика та стратегічне управління розвитком регіонів і територіальних громад. Європейські принципи та стандарти місцевого самоврядування. Сучасні проблеми та напрями вдосконалення регіонального управління і місцевого самоврядування в Україні..

Тема 5. Державна служба та управління людськими ресурсами.

Поняття, сутність та принципи державної служби. Державна служба в системі публічного управління та адміністрування. Правові та організаційні засади функціонування державної служби в Україні. Система державної служби: види, категорії та класифікація посад. Правовий статус державного службовця: права, обов'язки та відповідальність. Вступ на державну службу, проходження та припинення державної служби. Професійна компетентність та професійний розвиток державних службовців. Управління людськими ресурсами в органах публічної влади: сутність, принципи та функції. Планування та формування кадрового потенціалу органів державної влади. Добір, оцінювання та мотивація персоналу державної служби. Лідерство, управління командами та розвиток організаційної культури в органах публічної влади. Етичні засади державної служби та запобігання конфлікту інтересів. Цифровізація управління людськими ресурсами та сучасні HR-технології у державній службі. Європейські стандарти та сучасні підходи до професіоналізації державної служби. Сучасні проблеми та напрями реформування державної служби й управління людськими ресурсами в Україні.

Тема 6. Вироблення управлінських рішень, стратегія та законність

Сутність, види та принципи вироблення управлінських рішень у публічному управлінні. Етапи підготовки, прийняття, реалізації та оцінювання управлінських рішень. Методи аналізу управлінських проблем, оцінювання альтернатив і ризиків. Стратегічне управління та стратегічне планування у публічному секторі. Формування і реалізація стратегічних цілей та пріоритетів

державного, регіонального і місцевого розвитку. Законність і верховенство права як принципи публічного управління. Правові засади прийняття управлінських рішень та відповідальність за їх порушення. Прозорість, підзвітність, громадська участь і доброчесність у процесі вироблення управлінських рішень.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Питання, розроблені на основі даної програми, мають на меті комплексну перевірку теоретичної і практичної підготовки здобувачів до навчання з обраної спеціальності.

1. Поняття, сутність та основні характеристики публічного управління та адміністрування. Еволюція теорії публічного управління: основні наукові підходи та концепції.

2. Співвідношення понять «публічне управління», «публічне адміністрування», «державне управління» та «врядування». Об'єкт, суб'єкт, предмет і функції публічного управління та адміністрування.

3. Принципи публічного управління та адміністрування.

4. Методи публічного управління та адміністрування: сутність, класифікація та особливості застосування.

5. Механізми публічного управління та адміністрування та їх структурні елементи.

6. Сучасні концепції публічного управління: New Public Management, Good Governance, New Public Governance та Public Value.

7. Поняття та сутність публічної влади в Україні. Конституційні засади організації та функціонування публічної влади.

8. Система органів державної влади України та принципи її побудови. Законодавча, виконавча та судова влада: повноваження і механізми взаємодії.

9. Інститут Президента України в системі публічної влади.

10. Система органів виконавчої влади та особливості їх функціонування.

11. Механізми взаємодії державної влади, місцевого самоврядування та громадянського суспільства.

12. Інституційні механізми забезпечення законності, підзвітності та відповідальності публічної влади. Проблеми інституційної спроможності органів публічної влади в Україні.

13. Конституційно-правові засади організації та функціонування виконавчої влади.

14. Система органів виконавчої влади в Україні та принципи її побудови.

15. Кабінет Міністрів України: статус, повноваження та основні напрями діяльності.

16. Центральні органи виконавчої влади: види, функції та особливості діяльності. Місцеві органи виконавчої влади та їх взаємодія з органами місцевого самоврядування.

17. Поняття, принципи та основні форми державного регулювання.

18. Методи та інструменти державного регулювання суспільних і соціально-економічних процесів.

19. Взаємодія органів виконавчої влади з громадянами, бізнесом та інститутами громадянського суспільства.

20. Проблеми централізації та децентралізації у системі виконавчої

влади.

21. Поняття, сутність та принципи регіонального управління. Регіон як об'єкт публічного управління: соціально-економічні та територіальні особливості.

22. Система органів регіонального управління в Україні. Повноваження та функції місцевих органів виконавчої влади на регіональному рівні.

23. Територіальна громада як первинний суб'єкт місцевого самоврядування.

24. Система органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

25. Повноваження органів місцевого самоврядування та механізми їх реалізації.

26. Взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування.

27. Фінансово-економічні засади місцевого самоврядування та формування місцевих бюджетів.

28. Децентралізація та адміністративно-територіальна реформа в Україні.

29. Регіональна політика та стратегічне управління розвитком регіонів і територіальних громад.

30. Поняття, сутність та принципи державної служби. Державна служба в системі публічного управління та адміністрування. Правові та організаційні засади функціонування державної служби в Україні.

31. Система державної служби: види, категорії та класифікація посад.

32. Правовий статус державного службовця: права, обов'язки та відповідальність.

33. Вступ на державну службу, проходження та припинення державної служби.

34. Управління людськими ресурсами в органах публічної влади: сутність, принципи та функції. Планування та формування кадрового потенціалу органів державної влади.

35. Цифровізація управління людськими ресурсами та сучасні HR-технології у державній службі.

36. Європейські стандарти та сучасні підходи до професіоналізації державної служби.

37. Сучасні проблеми та напрями реформування державної служби й управління людськими ресурсами в Україні.

38. Сутність, види та принципи вироблення управлінських рішень у публічному управлінні.

39. Етапи підготовки, прийняття, реалізації та оцінювання управлінських рішень.

40. Методи аналізу управлінських проблем, оцінювання альтернатив і ризиків.

41. Стратегічне управління та стратегічне планування у публічному секторі.

42. Формування і реалізація стратегічних цілей та пріоритетів державного, регіонального і місцевого розвитку.

43. Законність і верховенство права як принципи публічного управління.

44. Правові засади прийняття управлінських рішень та відповідальність

за їх порушення.

45. Прозорість, підзвітність, громадська участь і доброчесність у процесі вироблення управлінських рішень.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Al-Atti, I. V. Публічне управління: сутність і визначення. *Аспекти публічного управління*. 2018. Т. 6. №8. С. 35–41. DOI: <https://doi.org/10.15421/151844>
2. Алюшина Н.О. Супровід процесу управління персоналом у державних органах влади в умовах глобальних викликів: науково-методичний аспект. *Модернізація професійної підготовки державних службовців в умовах глобальних викликів та сучасних змін в суспільстві* : зб. тез міжнар. круглого столу, Україна–Литовська Республіка, 08 лип. 2021 р., м. Київ / редкол. : Ольга Андреева, Ірина Криворучко, Наталія Ларіна ; за заг. ред. Лариси Комахи. Київ : Навч.-наук. ін-т публ. упр. та держ. служби Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка, 2021. 176 с.
3. Антонова О. Професіоналізація державної служби України: персонал-технології в управлінні людськими ресурсами. *Аспекти публічного управління*. 2023. Т. 11. № 1. С. 79–85. DOI: <https://doi.org/10.15421/152311>
4. Бедрій Р. Економічний вимір місцевого самоврядування в умовах воєнного стану в Україні. *Право України*. 2025. № 6. С. 94–106. DOI: <https://doi.org/10.33498/louu-2024-06-094>
5. Бичков С. Стратегічні напрями розвитку механізмів публічного антикризового управління територіями. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*. 2025. № 340.2. С. 73–77. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-11>
6. Бурик М. М., Джегур Г. В. Стратегія розвитку територіальної громади: позитивні приклади формування і реалізації. *Публічне урядування*. 2024. №2 (39). С. 6–16. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2024-2\(39\)-1](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2024-2(39)-1)
7. Виклики економічного розвитку регіонів України в умовах війни та повоєнного відновлення: науково-аналітична доповідь / С.О. Іщук, Л.Й. Созанський, М.І. Мельник, І.Р. Залуцький, Т.Г. Васильців, О.М. Мульська, О.О. Левицька, І.З. Сторонянська, Х.М. Патицька, Х.М. Притула, С.Л. Шульц; ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2023. 31 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/e20230002.pdf>
8. Відновлення України: фінансові ресурси і інструменти відбудови та розвитку територіальних громад. Українська школа міжнародного інноваційного підприємництва, права і комунікацій, Інституту міжнародних відносин Київського національного університету ім. Шевченко Київ. 2023. URL: <https://surl.lu/paubiw>
9. Возовик О.О. Класифікація принципів антикризового управління у публічній сфері. *Право та державне управління*. 2023. № 3. С. 77–82. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.3.11>
10. Гавінський Р. О. Теоретичні засади системи публічного врядування в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2024. Т. 35 (74). № 2. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.2/01>
11. Гавричков О. В. Теоретичні основи дослідження формування

інституціональних засад публічного управління у контекстах ефективної діяльності в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2024. Т. 35 (74). № 4. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.4/03>

12. Гончарук Н., Прудиус О. Управління людськими ресурсами державної служби України в умовах діджиталізації. *Аспекти публічного управління*. 2022. Т. 10. № 5. С. 16–24. DOI: <https://doi.org/10.15421/152231>

13. Журавльов Д. В., Христинченко Н. П., Шопіна І. М. Розвиток системи публічного адміністрування за умов правового режиму воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 9. С. 225–227. URL: http://lsej.org.ua/9_2023/54.pdf

14. Івасюк І. Стратегічне планування розвитку територіальних громад гірських населених пунктів Карпатського регіону в умовах європейської інтеграції України. *Науково-теоретичний альманах «Грані»*. 2024. Т. 27, № 6. С. 6–13. DOI: <https://doi.org/10.15421/1724106>

15. Івашова Л. М., Івашов М. Ф., Квеліашвілі І. М. Методологія наукових досліджень і системного підходу у сфері публічного управління: механізми, важелі, методи, інструменти. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2020. № 2 (25). DOI: <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2020-2.2>

16. Константінов О. Ф. Поняття та структура суб'єктів публічного управління в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2024. Т. 35 (74). № 4. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2024.4/05>

17. Лозинська Т. Стратегічне планування в громадах: теоретичне підґрунтя. *Наукові праці МАУП*. Політичні науки та публічне управління. 2025. Вип. 2 (78). С. 95–102. DOI: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-2\(78\)-14](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2025-2(78)-14)

18. Манець С. Система багаторівневого стратегічного планування як елемент модернізації управління регіональним розвитком. *Молодий вчений*. 2025. № 2 (133). С. 130–136. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-2-133-10>

19. Мосін А. Модернізація системи стратегічного планування регіонального розвитку в Україні в умовах повоєнного відновлення. *Молодий вчений*. 2025. № 2 (133). С. 137–144. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-2-133-19>

20. Покатаєв П. С., Латинін М. А., Степаненко С. В., Пасемко Г. П., Таран О. М. Основи публічного управління та адміністрування : навч. посіб. Для здобувачів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Харків : ТОВ «Оберіг», 2024. 240 с.

21. Руснак А., Багрім О. Концептуальні підходи до управління людськими ресурсами у сфері державної служби: еволюція теорій та сучасні виклики. *Аспекти публічного управління*. 2025. Т. 13, № 3. С. 5–11. DOI: <https://doi.org/10.15421/152524>

22. Танасогло О. М. Оптимізація роботи системи органів виконавчої влади в умовах воєнного стану. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2026. Т. 37 (76). № 1. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2026.1/23>

23. Формування та становлення громадянського суспільства в Україні : монографія / [авт.кол.: В.І. Цимбалюк, В.І. Гришко, І.В. Міщук та ін.]. Одеса: КУПРІЄНКО СВ, 2019. 158 с.